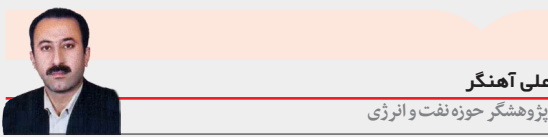

یادداشت

عربستان سعودی

از اقتصاد آشفته تا امنیت بر باد رفته

دوشنبه ۲۱ اردیبهشت صفحه‌های تازه در تاریخ عربستان سعودی رقم خورد؛ صفحه‌ای که این کشور را به‌سوی آینده‌ای بس نامعلوم و پرابهام سوق می‌دهد. کشور سعودی که از میانه اسفندماه جنگ سخت قیمت نفت را با روسیه به‌راه انداخته بود، سرانجام به درخواست آمریکا در جلسه مجازی ۹ و ۱۲ آوریل (۲۱ و ۲۴ فروردین) با اوپک‌پلاس، پذیرفت تا به جنگ قیمت پایان بخشد. در این جلسات، مقرر شد هر یک از دو کشور روسیه و عربستان مقدار ۲/۵ میلیون بشکه از تولید خود را کاهش داده و میزان عرضه نفت خود از سقف ۱۱ میلیون بشکه در روز را به ۸/۵ میلیون بشکه کاهش دهند. در زمانی که بازار با کاهش ۲۰ میلیون بشکه از تقاضای نفت به‌دلیل شیوع کرونا در رنج بود، پرواضح می‌نمود که تعهد ۲۳ کشور عضو اوپک‌پلاس برای کاهش ۹/۷ میلیون بشکه در روز از ابتدای ماه‌می، مرمم چندانی بر این زخم عمیق نمی‌تواند باشد، اما به‌رحال اقدامی اتک و دیر هنگام بود که صورت پذیرفت.

اقدام عربستان برای کاهش تولید نفت پس از جنگ قیمت، ازسوی کارشناسان به‌عنوان گنج بر روی زخم باز تعبیر شد. زخم باز نهان شده در زیر گچ، عفونت خود را تنها یک هفته بعد یعنی در نخستین روز اردیبهشت نشان داد؛ روزی که تاریخ نفت شاهد آن فاجعه دهشتناک شد و قیمت نفت به منفی ۴۰ دلار در هر بشکه سقوط کرد. جالب آن است که این سقوط هراسناک قیمت، نه برای نفت آسیا و اروپا یا آمریکای لاتین، که دقیقاً برای متحد دیرین عربستان، یعنی آمریکا رخ می‌داد. بله، این نفت معیار غرب تگزاس که آبروی آمریکا در جهان به‌حساب می‌آید، انگشت‌نمای خاص و عام در تمام تاریخ نفت می‌شد. زخمی در دل ترامپ و تولیدکنندگان تگزاس افتاد که به این سادگی‌ها التیام نمی‌یافت. عربستان دیگر در چتر امنیت نبود.

۹ برداشته شدن چتر امنیتی آرامکو

عربستان سعودی آنچه را که گمان نمی‌کرد، بر سرش آمد. روز پنجشنبه ۱۸ اردیبهشت، یک مقام آمریکایی به خبرگزاری آسوشیندپرس اعلام کرد آمریکا با استناد به اختلاف‌نظر در تولید نفت، دو سکوی موشک‌های پاتریوت خود را از محافظت تاسیسات آرامکو خارج می‌کند. این مقام که نامش فاش نشد همچنین ابراز داشت، تعداد ۴۰۰ سرباز آمریکایی محافظ آرامکو نیز از آنجا خارج خواهند شد.

گزارش روزنامه وال استریت ژورنال در همین روز حکایت از خروج چندین اسکادران هواپیمای جنگی هم از عربستان داشت. خبر برای عربستان و تاسیسات نفتی آرامکو که همین چندماه پیش در معرض هجوم ویرانگر موشکی حوثی‌های یمن واقع شده بودند، بیش از اندازه هراسناک و رعبه‌آور بود. به‌خصوص آنکه دونالد ترامپ در همین روز در گفت‌وگوی ویدئویی با فرماندار ایالت تگزاس بر درستی عزم خود تاکید ورزیده بود. روابط دیپلماتیک دوکشور که از ۱۹۴۲ آغاز شده و در ۱۹۴۵ در میانه کانال سوئز و در میان یک کشتی نظامی بین فرانکین روزولت و ابن‌سعود جنبه تمام‌عیار حفاظتی و امنیتی به‌خود یافته بود، حالا پس از ۸۰ سال دچار بحران و آرامکو در برهوت وحشت و بی‌پناهی رها شده است.

۹ به دست‌وپا افتادن عربستان

تنها سه‌روز بعد، یعنی در روز دوشنبه ۲۱ اردیبهشت عربستان اعلام کرد یک میلیون بشکه دیگر از تولید نفت خود را به‌صورت داوطلبانه می‌کاهد. این کاهش علاوه بر مقدار ۲/۵ میلیون بشکه‌ای بود که در توافق ۲۴ فروردین اوپک‌پلاس متعهد به آن شده بود. بر این اساس، میزان تولید نفت عربستان که قرار بود پس از توافق اوپک‌پلاس به ۸/۵ میلیون بشکه در روز برسد، حالا به ۷/۵ میلیون بشکه در روز تقلیل می‌یابد. قرار گرفتن تولید نفت عربستان در ۷/۵ میلیون بشکه در روز دقیقاً یک اقدام انتحاری است، چراکه خط قرمز عربستان در تولید روزانه نفت رقم تعیین‌کننده هشت میلیون بشکه است. در همین زمینه بلومبرگ می‌نویسد مدت‌هاست بسیاری از مشاوران و بازرگانان، رقم هشت میلیون بشکه در روز را خطی می‌دانند که برای عربستان غیرقابل عبور است. اما باز به نوشته همین پایگاه تحلیلی، وقتی سعودی دست به چنین اقدامی می‌زند، یعنی اینکه گزینه‌های پادشاهی درحال از دست رفتن است. باورکردنی نیست بدانیم کشوری که تا همین اول اردیبهشت، تولیدی بالغ بر ۱۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز داشت، حال باید با کاهش چهار میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه‌ای، به‌رقم انتحاری ۷/۵ میلیون بشکه‌تن دهد، اما این همه ماجرا نیست.

۹ سه‌برابر شدن مالیات

درست چند ساعت پیش از اعلام این اقدام انتحاری، وزیر دارایی عربستان سعودی از بسته ریاضت اقتصادی کشور پرده برداشته بود. برپایه این برنامه ریاضتی، دولت مالیات بر ارزش افزوده رایج‌جا و یک‌مرتبه سه‌برابر افزایش می‌دهد و از پنج درصد به ۱۵ درصد می‌رساند تا بتواند درطول سال رقمی معادل ۲۷ میلیارد دلار از این ناحیه به‌دست آورد. این رقم هولناک زمانی دست‌نیافتنی تر جلوه می‌کند که بدانیم بسیاری از کسب‌وکارها به‌علت گسترش کرونا در کشور تعطیل شده و بحرانی تازه را برای بزرگ‌ترین صادرکننده نفت اوپک رقم می‌زند. این راه هم به این مطلب بیفزاییم که بیش از ۴۰ درصد مجموع جمعیت ۳۳ میلیون نفری عربستان را جوانان زیر ۲۵سال تشکیل می‌دهند که هنوز فاقد کار و شغل بوده و هر آن در بحران اجتماعی قرار دارند...

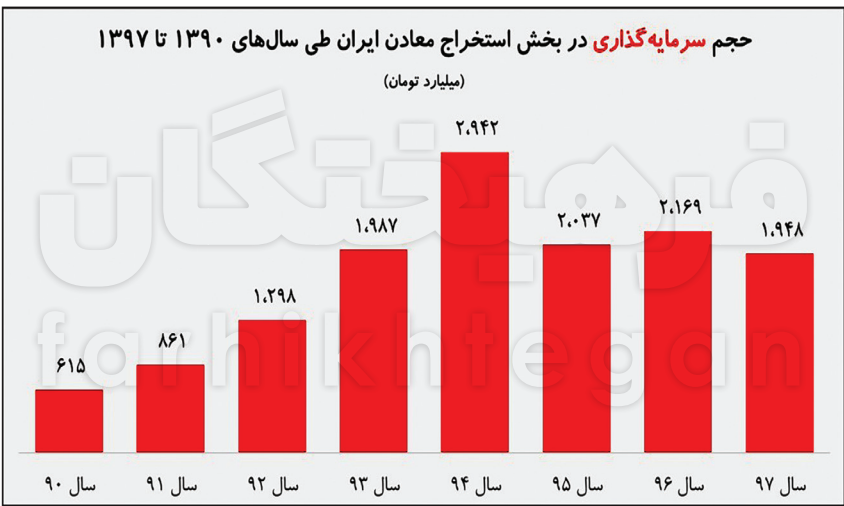
۹ کاهش ذخایر ارزی و استقراض

چنان‌که بلومبرگ گزارش می‌دهد، بانک مرکزی عربستان سعودی دارایی‌های خالص خارجی خود را در ماه مارس به سریع‌ترین شکل ممکن از دست داد، به‌طوری‌که دست‌کم از سال ۲۰۰۰ این امر بی‌سابقه بود و شدت خسارت واردشده به منابع مالی عمومی را در بی‌سقوط قیمت نفت نشان می‌دهد. برپایه همین گزارش، عربستان از ابتدای سال ۲۰۲۰ تاکنون ۱۹ میلیارد دلار وام از منابع محلی و بین‌المللی استقراض کرده؛ وضعیتی که از اقتصاد آشفته در کنار امنیت بر بادرفته حکایت دارد.

اقتصاد

بخش معدن امید راه انداختن تولید و صادرات است، اما نیمی از معادن مجوزدار فعالیت نمی‌کنند

خواب زمستانی ۵۰ درصد معادن پلاک‌دار

بخش معدن و صنایع معدنی ایران یکی از پتانسیل‌های مهم و اثربخش در توسعه پایدار کشور است. فعالیت معدن و به‌تبع آن صنایع معدنی می‌تواند نیروی محرکه و پیشران رشد همه‌جانبه کشور باشد. توسعه بخش معدن و صنایع معدنی به‌دلیل گستره وسیع انرژی‌گذاری بر سایر بخش‌های اقتصادی و صنعتی کشور، موجب تقویت زیرساخت‌ها (مانند زیرساخت‌های انرژی)، توسعه سایر صنایع (مانند بنادر، حمل‌ونقل ریلی و...)، رونق فضای کسب‌وکار و صادرات می‌شود. در شرایط فعلی و با توجه به جایگاه ایران در نظام بین‌المللی، اولویت دادن به توسعه معادن راهکاری هوشمندانه‌برای مقاوم‌سازی اقتصاد کشور در برابر فشارها و تحریم‌های بین‌المللی است. درخصوص توان‌های محیطی، ایران با داشتن یک درصد جمعیت جهان، حدود ۷درصد ذخایر ارزشمند معدنی جهان را در خود جای داده، در ذخایر فلزی و غیرفلزی بین ۱۰ کشور برتر جهان جای گرفته، هشت واحد معدنی بزرگ در کلاس جهانی دارد، ۶۸۰کانی معدنی در کشور شناسایی شده‌و تا ۸۰نوع هم‌قابل‌افزایش است. همچنین به‌دلیل واقع‌شدن در مسیر کریندفلزهای جهانی آلپ- هیمالیا، درصورتی که به سرمایه‌گذاری در این بخش توجه شود، کشورمان می‌تواند در ردیف اول فعالیت‌های اکتشافی معدنی خاورمیانه و آسیای میانه قرار گیرد. اما معادن ایران با همه ظرفیت‌های بالقوه خود، در سیاست‌گذاری توجه شایانی را از سوی دولت‌ها دریافت نکرده‌است؛به‌طوری‌که بررسی‌های تطبیقی نشان می‌دهد سطح بخش معدن از کل ارزش‌افزوده اقتصاد ایران در حالی طی چنددهه اخیر حدود یک‌درصد بوده که این میزان در اقتصاد آمریکا،استرالیا وکانادا به‌طور میانگین حدود۶درصد و در شیلی نیز حدود هفت‌درصد است. همچنین حجم سرمایه‌گذاری‌های سالانه در بخش معادن ایران درحالی‌که کمتر از یک‌درصد کل سرمایه‌گذاری‌های کشور است که این میزان برای کانادا ۱۴/۶درصد، در آمریکا ۸/۸درصد، در استرالیا چهار درصد و در شیلی نیز ۴/۵درصد است. در این زمینه‌نگته‌قابل‌تامل اینکهبراساس گزارش اخیر مرکز آمار ایران، مجموع سرمایه‌گذاری در معادن کشور طی ۲۷سال اخیر (از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۷) فقط ۱۶هزار و ۵۰۴میلیارد تومان بوده‌است. برای تصور ناچیز بودن این رقم کافی است تصور کنیم آخرین رقم مطالبات معوق بانک سرمایه‌از ۷۰ شخص حقیقی و حقوقی بیش از ۱۷هزارمیلیاردتومان بوده است. همچنین بدهی یکی از بدهکاران (جهانبانی) به‌این بانک بیش از کل سرمایه‌گذاری سال ۹۷ در معادن ایران بوده است. همه اینها درحالی‌است که اخیراً وزارت صمت بخش معادن و صنایع معدنی را در فهرست ۱۰ روال جاری و پیشران و دارای اولویت برای سرمایه‌گذاری در سال جاری و سال‌های آینده معرفی کرده است. ازاین‌رو، بخش معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو است که شناسایی و تحلیل این چالش‌ها برای رفع موانع ضروری است. نبود استراتژی جامع این حوزه و تصمیم‌گیری‌های سلیقه‌ای و غیرکارشناسی در دوره‌های مختلف موجب‌توسعه غیرمتوازن و بعضاً رکود در این بخش شده‌است. درخصوص سیاست‌گذاری‌ها، درحالی‌که بخش معدن و صنایع معدنی کشور نیازمند استراتژی کلان و بلندمدت است، اما دولت در سال‌های اخیر نقشه‌راه بخش معدن و صنایع معدنی را برای چهارسال (۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰) تدوین کرده که یک استراتژی کوتاه‌مدت و با انعطاف‌پذیری پایین محسوب می‌شود.

۵۰ درصد معادن ایران غیرفعال هستند

براساس جدیدترین آمارهای منتشرشده از وزارت صمت، معدن و تجارت در اردیبهشت سال جاری تعداد معادن دارای پروانه بهره‌برداری کشور بالغ بر ۱۰ هزار و ۴۰۴ واحد است که پنج‌هزار و ۶۰۰ واحد معدن از آنها فعال بوده و چهارهزار و ۸۰۴ واحد دیگر نیز را کد یا غیرفعال هستند. اما درکنار آمارهای وزارت صمت، آمارهای مرکز آمار ایران نیز که اخیراً منتشر شده، تعداد معادن فعال کشور را کمی متفاوت از آن وزارتخانه روایت کرده است، به‌طوری‌که براساس گزارش مرکز آمار از معادن درحال بهره‌برداری کشور، در سال گذشته تعداد معادن فعال کشور چهارهزار و ۹۱۶ واحد بوده و با احتساب این آمار و مقایسه آن با ۱۰ هزار و ۴۰۴ واحد معادن دارای پروانه بهره‌برداری به پنج‌هزار و ۴۸۸ معدن غیرفعال می‌رسیم. به‌هرترتیب اگر میانگین این دو عدد را نیز درنظر بگیریم، درحال حاضر ۵۰ درصد معادن کشور غیرفعالند. همچنین براساس آمارهای وزارت صمت، از کل معادن را کد کشور ۹ درصد از آنها معدن فلزی، ۲۱ درصد معدن سنگ تزئینی، ۵۱درصد معدن مصالح ساختمانی و ۱۵ درصد دیگر مربوط به سایر معادن مانند نسوزها و... است.

۹ یک میلیون شغل جدید با راه‌اندازی معادن را کد

طبق اطلاعات منتشرشده در گزارش معادن درحال بهره‌برداری مرکز آمار ایران، طی سال گذشته در چهارهزار و ۹۱۶ معدن فعال کشور به‌طور مستقیم ۹۹ هزار و ۷۳۴ نفر مشغول فعالیت بوده‌اند. به‌عبارتی به‌طور میانگین در هر معدن به‌طور مستقیم ۲۰ نفر مشغول فعالیتند، اما این همه

ماجرا نیست، چراکه درحال حاضر ۵۰درصد معادن کشور را کدند. بر این اساس بارفرض اشتغال میانگین ۲۰نفر در هر معدن، پنج‌هزار معدن را کد کشور می‌تواند برای ۹۹هزار نفر به‌طور مستقیم اشتغال‌زایی کند. اما نکته جالب توجه اینکه براساس مطالعات انجام‌شده، در ایران هر یک شغل معدنی می‌تواند به‌طور غیرمستقیم ۱۷ شغل در بخش حمل‌ونقل، صنایع معدنی و بخش‌های مکمل استخراج معدن ایجاد کند. با این حساب اگر ۹۹ هزار نفر دیگر در معادن کشور شاغل شوند، به‌ازای هر یک نفر به‌طور غیرمستقیم برای ۱۷ نفر در بخش‌های حمل‌ونقل و صنایع معدنی شغل ایجاد شود، به عدد رویایی ۱/۶ میلیون شغل خواهیم رسید. اگر ۶۰۰ هزار نفر از این تعداد را هم نادیده بگیریم، باز هم به یک میلیون شغل می‌رسیم که با راه‌اندازی معادن جدید ایجاد خواهند شد. این تعداد از این منظر قابل‌تامل است که مرکز آمار ایران کل بیکاران کشور در سال گذشته را ۲/۸ میلیون نفر ذکر کرده است.

۹ گردش مالی یک‌سال مسکن تهران برابر کل سرمایه‌گذاری معادن ایران

گرچه هنوز آماری از میزان سرمایه‌گذاری در بخش معدن طی سال ۱۳۹۸ منتشر نشده، اما نتایج گزارش مرکز آمار ایران در این زمینه نشان می‌دهد میزان سرمایه‌گذاری در بخش معدن از ۶۱۵میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به هزار و ۲۹۸میلیارد تومان تا شروع دولت روحانی رسیده‌بود که

بیژن پناهی‌زاده، معاون خانه صنعت، معدن و تجارت ایران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»؛ دولت اراده کند معادن به اندازه ۳۰ سال رشد می‌کند

بیژن پناهی‌زاده، معاون خانه صنعت، معدن و تجارت ایران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درباره مطالبه مقام معظم‌رهبری درخصوص اینکه بخش معدن ایران به‌رغم ظرفیت‌های گسترده‌ای که دارد، دچار عقب‌ماندگی است و باید به‌عنوان یکی از بخش‌های اولویت‌دار جهش تولید مورد توجه قرار گیرد، گفت: «این مطالبه مقام‌معظم‌رهبری بسیار به‌حق است، ما ظرفیت‌هایی در بخش معدن داریم که اگر دولت موانع سر راه سرمایه‌گذاری در این حوزه را بردارد، برآورد بنده این است که طی دو تا سه سال تولیدات معدنی ایران به‌اندازه ۳۰ سال رشد خواهد کرد. درنظر داشته باشید تعداد معادن غیرفعال و را کد کشور در واقعیت بسیار بیشتر از آماری است که وزارت صمت و همچنین مرکز آمار ایران منتشر می‌کنند؛ چراکه بسیاری از فعالان این بخش و معدن‌داران با وجود اینکه مدت‌ها فعالیتی نداشته‌اند، با این حال به‌خاطر اینکه دولت مالکیت را از آنان سلب نکند، مجبورند معادن خود را در لیست معادن فعال اعلام کرده و حتی مالیات و حقوق دولتی را نیز می‌پردازند. غیرفعال شدن این معادن به‌خاطر سیاست‌گذاری اشتباه و عدم‌حمایت دولت از سرمایه‌گذار است. ما در حوزه استخراج معادن با انبوهی از مشکلات مواجهیم که اگر دولت اراده کند و همه ظرفیت معدن کشور فعال شود، بخش معدن، ظرفیت بسیار عجبی در صادرات و ارزآوری دارد. همچنین برخلاف صادرات نفت و امثال آن که تحریم‌پذیر هستند، در محصولات معدنی ما یک شبکه موریگ صادراتی در دنیا داریم که تحریم آنها بسیار سخت است.»

۹ سرمایه‌گذار معدن مظلوم‌ترین سرمایه‌گذار است

پناهی‌زاده در پاسخ به این سوال که چرا حجم سرمایه‌گذاری در بخش معدن بسیار ناچیز است و البته ۵۰ درصد معادن کشور نیز را کد هستند، گفت: «در بخش معدن وقتی سرمایه‌گذار شروع به فعالیت می‌کند، همین ابتدای کار، با انبوهی از مشکلات، استعلام‌ها و مجوزها روبه‌رو است که در اغلب اوقات با جهت‌گیری غیرمنصفانه‌ای که محیط‌زیست و منابع طبیعی در پیش گرفته‌اند، فرایند دریافت مجوزها و شروع کار اصلاً به نتیجه نمی‌رسد. در همان مراحل ابتدایی اجازه فعالیت استخراج را نمی‌دهند. اما اگر هم سرمایه‌گذار از این هفت‌خوان عبور کرد، حالا با انبوهی از مطالبات مواجه می‌شود که اولین آنها، سهم‌خواهی افراد محلی، سهم‌خواهی برخی نهادهای دولتی و غیردولتی، پرداخت یک‌درصد از درآمد به محلی‌ها، پرداخت حقوق دولتی و درنهایت پرداخت مالیات است. البته به این مشکلات باید مشکلاتی همچون نبود راه دسترسی به معدن، مشکلات مربوط به انتقال برق، انتقال آب، مشکلات مربوط به عدم تسهیلات‌دهی به بخش معدن و... را هم اضافه کنید. وی با طرح این سوال که آیا با این همه موانع، سرمایه‌گذاری راضی می‌شود معدن استخراج کند، گفت: «در کنار همه اینها، صدها بخشنامه‌ای هست که وزارت صمت با سالیق شخصی صادر می‌کند که با ایجاد رانت، سرکوب قیمتی و مسائل دیگر، در مجموع معدن‌داری را بسیار پرهزینه می‌کند.»

۹ با ممانعت از صادرات، معادن را نابود کردند

معاون خانه‌صنعت، معدن و تجارت ایران با اشاره به بخشنامه دولتی مبنی بر اعمال عوارض ۲۵درصدی بر صادرات مواد معدنی گفت: «این آیین‌نامه در ظاهر فروشی بود، اما من از آقای سقرینی (معاون سابق امور معدنی و صنایع معدنی وزارت صمت) و دیگران که این بخشنامه‌ها را نوشته‌اند، سوال می‌کنم مگر سنگ‌های تزئینی و سنگ‌های ساختمانی، مواد خام هستند که برای آن عوارض خام‌فروشی اعمال می‌کنند.» وی ادامه داد: «از آنجایی که ما تحریم هستیم و ماشین‌آلات و تکنولوژی روز دنیا را در اختیار نداریم و همچنین از آنجایی که طی سال‌های اخیر به‌لطف اقدامات دولت بخش مسکن و پروژه‌های عمرانی تقریباً خوابیده است، با این آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها فقط و فقط تولید داخلی نابود می‌شود. چراکه وقتی بازار مصرف داخلی کشش ندارد و به‌دلیل نبود تجهیزات و ماشین‌آلات روز دنیا شما نمی‌توانید محصولات با ارزش‌افزوده بالا تولید کنید، باید مواد معدنی صادر شود.» پناهی‌زاده گفت: «با فناوری‌هایی که در سطح جهان در حال ظهور است، ممکن است تا چند سال آینده برای مثال دیگر نتوانیم سنگ ساختمانی صادر کنیم، پس معلوم است آقایان پشت‌شعار خام‌فروشی پنهان شده و مانع ارزآوری صادرات برخی از مواد معدنی شده‌اند.»

بخش معدن امید راه انداختن تولید و صادرات است، اما نیمی از معادن مجوزدار فعالیت نمی‌کنند

سالانه در معادن کشور با ارزش معاملات مسکن در مناطق ۲۲گانه شهر تهران است، به‌طوری‌که درحالی‌که حجم کل سرمایه‌گذاری سالانه در معادن کشور کمتر از دوهزار میلیارد تومان است ارزش معاملات مسکن شهر تهران که ۸۰ درصد آن هم جزء تقاضای سرمایه‌ای و نه مصرفی است، ۹۶ هزار میلیارد تومان یا به‌عبارتی ۴۹ برابر کل سرمایه‌گذاری در معادن کشور است. این نکته قابل‌ذکر است که کل سرمایه‌گذاری در بخش معادن در سال گذشته کمتر از حقوق دولتی معادن بوده است که معدن‌داران به دولت پرداخته‌اند.

۹ معدن؛ سومین بخش ناامن

در سرمایه‌گذاری ایران

نظریه‌پردازان رشد و توسعه اقتصادی عمده‌ترین متغیرهای تاثیرگذار بر سرمایه‌گذاری را ایجاد محیط امن و باثبات می‌دانند. نوسان بسیار شدید سرمایه‌گذاری در ایران معاصر، میزان پایین سرمایه‌گذاری بخش خصوصی طی دهه‌های اخیر و فرار سرمایه‌های مادی و انسانی به خارج از کشور و غیرمولد ماندن بخشی از سرمایه‌ها نشان می‌دهد در عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری در کشور احتمالاً اختلال‌هایی وجود دارد. در این خصوص مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی چند سالی است به‌صورت فصلی گزارش‌هایی درخصوص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران منتشر می‌کند. در آخرین گزارش این مرکز (منتشرشده در اردیبهشت سال جاری)، فعالان اقتصادی کشور، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران را برای پاییز سال گذشته ۶/۲۱ (بدترین نمره ۱۰) ارزیابی کرده‌اند. قابل ذکر است مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل تابستان ۱۳۹۸ حدود ۶/۰۷ محاسبه شده بود که نشان می‌دهد امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به فصل قبل از آن، نامناسب‌تر (بدتر) شده است. همچنین براساس ارزیابی فعالان اقتصادی، در پاییز ۱۳۹۸ نامناسب‌ترین مولفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری به‌ترتیب عبارت‌بوده‌اند: نژ: وفای به‌عهد در اجرای قراردادها توسط دولت و شرکت‌های دولتی با امتیاز ۸/۷۱، اعمال نفوذ و ثباتی در معاملات ادارات حکومتی با ۷/۵۵ و در رتبه سوم نیز، احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی با شاخص ۷/۵۲ قرار داشته است. طی پاییز ۱۳۹۸ بخش‌های اقتصادی نیز، از دیدگاه فعالان اقتصادی امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن با ۶/۶۳ سومین بخش با بیشترین مخاطرات سرمایه‌گذاری پس از بخش‌های ارتباطات و نفت خام بوده است. همچنین از دیدگاه فعالان بخش معدن، در این پیمایش وفای به‌عهد دولت و شرکت‌های دولتی با ۸/۵۸ در رتبه اول و بدترین شاخص امنیت سرمایه‌گذاری، ثبات قیمت مواد اولیه و ماشین‌آلات وارداتی با ۷/۸۰ در رتبه دوم، ثبات قوانین و مقررات با ۷/۷۷ در رتبه سوم، حمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌ها با ۷/۷۱ در رتبه چهارم و ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان دولتی با ۷/۶۸ در رتبه پنجم‌بدترین شاخص‌های امنیت سرمایه‌گذاری بوده‌است.

۹ نبض کسب‌وکار معدنی

در دست دولت و بانک‌ها

از سال ۱۳۹۰ که نمایندگان مجلس قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار را تصویب کردند، اتاق بازرگانی ایران نیز موظف شد با همکاری نهادهای مختلف به‌صورت فصلی گزارشی تحت‌عنوان محیط کسب‌وکار ایران تهیه کند. محیط کسب‌وکار به مجموعه عواملی گفته می‌شود که بر عملکرد یا اندازه‌بنگاهای اقتصادی موثر هستند اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها قرار دارند؛ عواملی نظیر قوانین و مقررات، میزان بارندگی، فرهنگ کاری در یک منطقه و... در آخرین گزارش اتاق بازرگانی که مربوط به وضعیت کسب‌وکار در زمستان ۱۳۹۸ است، فعالان اقتصادی رقم شاخص کل محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۸ را ۶/۰۵ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) ارزیابی کرده‌اند که کمی بدتر از وضعیت این شاخص در پاییز ۱۳۹۸ (با میانگین ۶/۰۳) است. از دیدگاه فعالان اقتصاد، ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات ۲- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار و دشواری تأمین مالی از بانک‌ها به‌ترتیب نامناسب‌ترین مولفه‌های فضای کسب‌وکار در ایران بوده‌اند. همچنین در این پایش، فعالان بخش معدن رقم شاخص کل محیط کسب‌وکار در این بخش را ۵/۸۲ (بدترین ۱۰) ارزیابی کرده‌اند. بین شاخص‌های انرژی‌گذار بر کسب‌وکار بخش استخراج معادن، غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات با ۷/۸۵ در رتبه اول، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار با ۷/۱۸ در رتبه دوم، موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی با ۶/۹۲ در رتبه سوم، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها با ۷/۸۸ در رتبه چهارم، رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات ۶/۸۵ در رتبه پنجم، برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط‌زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و... با ۶/۵۳ در رتبه ششم و وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و موسسات دولتی یا شبه دولتی با بخش خصوصی در بازار با ۶/۴۹ در رتبه هفتم ناساعدکننده کسب‌وکار در بخش معدن قرار داشته‌اند.